

STORTINGET

Representantforslag 134 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Marian Hussein, Kathy Lie
og Freddy André Øvstegård

Dokument 8:134 S (2024–2025)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Kirsti Bergstø, Marian Hussein, Kathy Lie og
Freddy André Øvstegård om et rettferdig yrkesska-
deregelverk**

Til Stortinget

Bakgrunn

For den som utsettes for en arbeidsulykke, kan bevisbyrden være vanskelig å oppfylle. Arbeidsgiver sitter på dokumentasjonen for sikkerhetstiltak på arbeidsplassen og har derfor et fortrinn hvis arbeidsgiver ønsker å fraskrive seg ansvar for skaden. Regelverket må derfor bli tydeligere, både for å styrke rettssikkerheten til arbeidstakere og for å gi sterkere insentiv til god sikkerhet og tilrettelegging på arbeidsplassen.

Det er et stort problem at det avdempede yrkesskadebegrepet stiller krav om en usedvanlig påkjenning eller belastning i forhold til hva som er normalt i arbeidet. Det paradoksale utslaget av dette er at terskelen for å få godkjent en yrkesskade heves for ansatte i beredskaps- og sliteryrker – de som er mest avhengige av regelverkets beskyttelse i utgangspunktet.

I dag er politi og forsvarspersonell dekket av yrkesskaderregelverket under øvelse. Det gjør at de kan trene i realistiske situasjoner, med en økonomisk sikring for den enkelte dersom noe går galt. Den samme beskyttelsen har ikke for eksempel brann- og redningspersonell eller helsepersonell. Manglende yrkesskadedekning under øvelse er en trussel mot beredskapen fordi

kritisk personell ikke kan gjennomføre øvelser med den samme tryggheten som yrkesskaderregelverket gir.

Yrkesskaderregelverket må moderniseres, slik at også de store kvinnedominerte yrkesgruppene får reell rett til yrkesskadeerstatning. Dette er en likestillingsutfordring som må løses. Det er på høy tid. Den som jobber i et kvinnedominert yrke, har lavest sannsynlighet for å få godkjent en yrkesskade. Likestillingsutfordringene er godt dokumentert: 7 av 10 som får godkjent en yrkesskade, er menn. Ved yrkessykdommer er kjønnsforskjellen enda større: 9 av 10 som får godkjent en yrkessykdom, er menn.

Yrkessykdomslista gir en uttømmende oversikt over sykdommer som kan gi rett til yrkesskade godkjenning. Gjennom de siste cirka 60 årene er det bare gjort små endringer. Menn var tidligere i langt høyere grad yrkesaktive enn kvinner, og arbeidet i industrien var tyngre og sto for mange skader og sykdommer. I dag foregår mye av det tunge arbeidet i kvinnedominerte yrker, som i helse og omsorg, rengjøring og butikk. Dagens regelverk for yrkesskade gir i praksis ikke de kvinnedominerte yrkene samme rett på yrkesskadeerstatning som de mannsdominerte. Reglene om yrkesskadeerstatning må revideres og utvides til å dekke skade og sykdom som er typisk i kvinnedominerte yrker. Loven må endres slik at det generelle unntaket for belastningslidelser oppheves.

FN og WHO's samarbeidsorganisasjon mot kreft, IARC (International Agency for Research on Cancer), definerte i 2022 brannkonstabelyrket som sikkert kreftfremkallende. Yrkessykdomsreglene må endres slik at kreft i brann- og feiervesenet godkjennes som en yrkessykdom. Rapporten «Kreftisiko blant brannkonstabler 2015–2024» fra mars 2025, publisert av Kreftregisteret

og Folkehelseinstituttet, viser det samme behovet. Tiden er inne for å anerkjenne dette.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen foreslå å tydeliggjøre premissjonsregelen, slik at bevisbyrden snus i favør av den syke. Dersom andre forklaringer er mer sannsynlige enn eksponering i yrket, er det Nav eller forsikringsselskapet som får bevisbyrden.
2. Stortinget ber regjeringen foreslå å endre folketrygdloven § 13-3 tredje ledd, slik at unntaket for psykiske og fysiske belastningslidelser fjernes.
3. Stortinget ber regjeringen legge frem et forslag til endring av det avdempede ulykkesbegrepet i folketrygdloven § 13-3 annet ledd, slik at sammenligningen med hva som er normalt i arbeidet, strykes, for å sikre at skader som skyldes egenskaper ved arbeidet eller arbeidsstedet, også fanges opp.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre yrkesskaderregelverket slik at yrkesskadedekning skal gjelde under øvelser og trening pålagt av arbeidsgiver.
5. Stortinget ber regjeringen oppdatere forskriften om yrkessykdommer (yrkessykdomslista), slik at lista inkluderer muskel- og skjelettlidelser som utvikles over tid, tilsvarende dansk yrkessykdomsliste gruppe B: Rygg, nakke og hofte.
6. Stortinget ber regjeringen oppdatere yrkessykdomslista, slik at psykiske belastningslidelser som utvikler seg over tid, inkluderes på lista.
7. Stortinget ber regjeringen oppdatere yrkessykdomslista, slik at krefttypene der IARC har funnet en sammenheng mellom brannyrket og kreft (7 diagnoser), godkjennes som yrkessykdom for brannfolk og feiere.
8. Stortinget ber regjeringen oppdatere yrkessykdomslista, slik at kreftformene som rammer kvinnelige brannkonstabler (brystkreft, livmorhalskreft, kreft i eggstokkene), godkjennes som yrkessykdom.
9. Stortinget ber regjeringen oppdatere yrkessykdomslista, slik at brystkreft som rammer arbeidstakere i turnus/nattarbeid, godkjennes som yrkessykdom.
10. Stortinget ber regjeringen om å etablere et organ for jevnlig revisjon av yrkessykdomslista, som skal settes sammen i samråd med partene i arbeidslivet.

19. mars 2025

Kirsti Bergstø

Kathy Lie

Marian Hussein

Freddy André Øvstegård

